

Národohospodářská mobilisace Spojených států severoamerických ve světové válce.)*

Slavný anglický národohospodář Adam Smith počíná své úvahy o státním hospodařství podrobným rozbořem kapitoly „Náklady na obranu země“ a praví mezi jiným: „Pokládám za první povinnost vladařovu chrániti společnost proti násilnostem a vpádu jiných nezávislých společností lidských.“ Tohoto cíle může býti dosaženo toliko ozbrojenou mocí. Příslušný finanční náklad je v různých periodách vývoje lidské společnosti, jakož i při rozmanitém stavu jejího pokroku rozličný.

V dřívějších dobách se vyžívala válka sama sebou. Protože rozvoj společnosti lidské stále pokračuje, nebude však ze dvou příčin možno, aby se války vydržovaly samy sebou, předně pro veliký rozmach výroby a za druhé pro úžasný rozvoj válečného umění.

Pokud jde o zemědělské výrobky, pracuje sama příroda za zemědělce, jenž byl nucen v době války opustiti své hospodářství. Obilí samo vzroste a dozraje. O živnostníku však to nelze říci, neboť opustí-li své řemeslo, neučiní pro něho příroda nic, a odejde-li do války, musí ostatní společnost pečovati o jeho výživu. Podobné následky možno pozorovati i při vzrůstajícím rozvoji válečného umění. Neboť, chce-li toto umění státi na výši své doby a míti svou vnitřní hodnotu, musí býti neustále pěstováno a zdokonalováno odborníky. Rozumí se tedy samo sebou, že osoby, které se věnují tomuto povolání, mají nárok na odměnu, a poněvadž se nemohou věnovati jiné produktivní práci, je nutno, by se ostatní část obyvatelstva, která se bezpečně chráněna oddává výnosnému výdělečnému podnikání v průmyslu a obchodě, náležitě o ně starala. Vojenské zřízení je tedy v míru relativně neproduktivní, jak ani jinak býti nemůže. Zkušenost nás také učí, že se vzestupem národního bohatství určitého národa ubývá bojovnosti jeho obyvatelstva a tím se stává, že jest tím více vydáno na pospas útokům nepřátelským. Proti těmto útokům má stát možnost brániti se dvěma způsoby. Buď přinutí veškeré občanstvo neb jen jeho část, aby se cvičilo pro válku, anebo si zřídí pro tento účel zvláštní instituci. Tento způsob vede k systému stálého vojska, onen k systému miličnímu. Systém stálého vojska je výhodnější, neboť dějiny věků nám podávají nezvratný důkaz o naprosté superioritě regulární armády nad milicí.

Z toho pak plyne, že rozvojem společnosti lidské vzroste i vý-

*) Prameny: A. L. Bogart: War cost and their financing. Washington 1920. Dr. J. Jeldes: Die Finanzwissenschaft. Berlin 1919. Jaroslav Skokan: Dnešní svět. Praha 1923. Prof. dr. Haraou: Jak si představují Američané Evropu.

daje na obranu země. Jakkoli byly v různých obdobích vývoje lidské společnosti podmínky pro utvoření státu zcela odlišné, přece je možno říci, že obzvláštní vliv na výdaje na obranu vlasti mají:

1. velikost státního území, které je nutno chrániti,
2. poloha a konfigurace státu, možnost obrany, dostatek přirozených hranic (horstva, řeky, jezera a moře),
3. velikost, význam a bojovné nadšení obyvatelstva,
4. politické poměry, nacionální aspirace, charakter kulturní nebo mocenský, ofensivní nebo defensivní,
5. poměr k sousedům,
6. charakter branného systému (milice, řádné vojsko),
7. hospodářské poměry státu a konečně
8. vojenský rozpočet okolních států.

Při posuzování nákladů na vojsko zapomínáme často, že vojsko mimo svůj účel, t. j. obranu vlasti, podporuje a slouží nepřímým jiným odvětvím státní správy. Naznačím jen některé:

1. Vojsko slouží k zachování netoliko vnější, ale též i vnitřní bezpečnosti a právního řádu;
2. vojsko je symbolickým výrazem mocenského postavení a síly státu a má tudíž svůj skrytý význam a užitek v tom, že brání útokům na celistvost státu a koná tak preventivní bezpečnostní službu;
3. vojsko podporuje nejen osvětovou, ale i fysickou výchovu mládeže;
4. vojsko je pro značnou část obyvatelstva užitečnou i praktickou školou pro život;
5. vojsko podporuje ony obory umění a vědy, které jsou v těsném styku s válečnou vědou (zeměpis, technika, chemie, fysika, dějepis) a zřizuje vědecké ústavy, školy, sbírky a p.
6. veliký význam má vojsko svými potřebami na povznesení průmyslu, hlavně průmyslové, neboť průmysl jest nejvíce podporován rychlým a jistým odbytem.

Mimo tyto důvody sluší ještě uvést, že vojenská správa dala podnět k různým vynálezům, vždy věnovala obzvláštní péči úpravě dopravních cest a jevila zájem o sociální opatření a sociální mír.

Naproti tomu třeba přiznati některé nevýhody, na př.:

1. velká část obyvatelstva, a to hlavně nejproduktivnější, jest vyloučena po čas vojenské služby své výrobní činnosti,
2. vojsko je nebezpečím t. zv. militarismu, jsou možné i politické aspirace příslušníků vojska, snažících se zmocniti se nadvlády.

Pokládal jsem za vhodné předeslati těchto několik všeobecných úvah o vojsku dříve, nežli se pokusím objasnití pozoruhodné rysy válečných financí všeobecně a obzvláště pak několik finančních problémů válečných, týkajících se netoliko Ameriky, ale i nejčelnějších států Evropy.

Dnešní doba zdá se býti příliš časnou, abychom mohli přesně odhadnouti relativní význam různých hospodářských a finančních opatření, jakož i dosažených výsledků, ale přes to je nutno zaznamenati je, pokud jsou v živé paměti. Některé události byly tak mimořádného rázu a opatření učiněná na jich urovnání tak bezpříkladná, že bude vynaloženo ještě mnoho času a studia, aby mohla býti jejich podoba ve světové válce náležitě objasněna.

Víme jen, že to byla právě finanční opatření, která při zajištění výsledku války měla tak vynikající úlohu, neboť peníze — tyto zlaté boje — byly pro výsledek války právě tak rozhodné — ne-li více —

jako náboje olověné a ocelové, neboť nikdy předtím nebyly rozdíl mezi dobrou a špatnou teorií válečných financí tak patrné, a nikdy předtím nedosáhly válečné výdaje takových závratných částek jako právě za světové války.

Věřilo se totiž, že široké rozvětvení mezinárodního úvěru a obchodu může způsobiti účinnou záruku proti jakékoli válce. Tato důvěra byla však zklamána. Když pak válka již vypukla, zase se předvíдалo, že finanční vyčerpanost států, vedoucích válku, ukončí válku v několika měsících. Ukázalo se však, že i tyto odhady byly liché.

Banky, jakož i ohromné výpůjčky států, vedoucích válku, dodávaly vždy znovu nutné peníze, což vedlo k neslýchané inflaci bankovek. Dalším pramenem bylo důmyslné rozšíření úvěru, jakož i zvýšení daní. Výsledek války značí pro Ameriku nepředvídané postavení jako věřitele všech spojenců a jako jediného držitele světového obchodu a mezinárodních financí. Na evropské pevnině krácela inflace ruku v ruce s válkou, zakázky jednotlivých států, vedoucích válku, sloužily jen k nepřiměřenému rozpětí cen.

Národy Evropy se zmítaly již po několik pokolení pod tíhou ozbrojeného míru. Jen Amerika a Anglie přes to, že udržovaly silné loďstvo, vyhnuly se — jsouce jisty před pozemním útokem — silnějšímu hospodářskému vyčerpání, způsobenému vydržováním stále armády a vstoupily do války s neporušenými poměrně prameny. Výsledek toho byl, že Anglie dovedla zadržeti postup inflace a Amerika se jí úplně vystříhala. Zdá se, že i Německo ukázalo bezmála až do konce války schopnost uchrániti národ před následky inflačního postupu. V této snaze bylo Německo podporováno blokádou spojenců, neboť blokáda bránila Německu nakupovati v cizině a zabránila tím znehodnocení marky. Bylo by zajímavé přemýšleti o tom, zda blokáda Německa, která přinutila Němce k největší šetrnosti, byla jim na škodu či na prospěch a zda hospodářské zhroucení Německa bylo tím uspišeno či zdrženo.

Jinak však se inflace, tato hrozná nemoc, rozšířila železnicí i lodí, kabelem i radiem až do nejzazších částí celé zeměkoule, a to všeobecně říkajíc, všude tam, kam až mohly dosáhnouti objednávky válečného materiálu, kam až mohlo býti na jejich úhradu odesláno zlato nebo kde mohly býti zřízeny nové závody, počítající s válečnými zisky.

Část první.

Podklad národního a mezinárodního úvěru. Londýn jako středisko světového peněžního a úvěrového trhu.

Světová válka způsobila, že přímé peněžní výdaje na válku dostoupily úhrnem 200 miliard. Tato ohromná částka byla uhrazena z největší části válečnými výpůjčkami. Dnes je nade vší pochybnost jasno, že k vedení války nebylo nutno použití jen největších technických vymožeností, že o výsledku války nerozhodoval jen rozvoj vojenského strategického umění, inženýrské a chemické vědy, ale též, a to především, vzestup vědy finanční.

Při tomto pojednávání o válečných nákladech vtírá se nám na mysl otázka, odkud vlastně přišly ty ohromné částky peněz, vynaložených na vedení války a jakým způsobem se státům podařilo přiměti své obyvatelstvo, aby mu dalo své peníze k dispozici.

Řešení tohoto problému se zakládá na 3 základních směrech, které způsobují vzrůst národního jmění. Jsou to:

1. pohotovost dostatečného množství volného kapitálu;
2. zařízení, která by umožnila shromáždění a rozdělení tohoto kapitálu;
3. jistota věřitele, že mu bude zapůjčená částka skutečně vrácena.

Nynější průmyslové a bankovní společnosti jsou tak dokonale kapitalistické, že si často ani nedovedeme představit, jak poměrně nová jest existence těchto ohromných kapitálů.

V období mezi 4.—16. stoletím byla největší část světového kapitálu investována v zemědělství. Objevením nových cest do Indie a do Nového Světa vstoupil na jeho místo nový druh kapitálu, kapitál obchodní.

Až do počátku 19. stol. byl kapitál, všeobecně berouc, zcela individuální — osobní. Teprve v 20. stol. počalo růsti mnoho společností, jak akciových, tak i veřejných.

Má-li obchod a průmysl země zdárně vzkvétat, je nezbytně nutno, by byla mimo potřebný disposiční kapitál též i jistota trhových poměrů. K bezvadnému chodu národohospodářského stroje je dále nezbytně nutno, by země měla dostatek peněžních zařízení, jako bank, směnárny a burs, pak, by se veškeré obchodní podnikání řídilo obchodními zákony.

Jsou to hlavně záložny a banky, které sbírají úspory drobného lidu, a z těchto peněz dávají pak potřebné kapitály průmyslovým a jiným výdělečným podnikům. Neboť dříve nežli může býti kapitálu použito, je třeba, aby byl produkován a pak nastrádán. Moderní bankovníctví se datuje od času florentinských bankovních domů z 13. a 14. stol., jakkoliv první banka, banka benátská, byla zřízena již r. 1171.

V 17. stol. byly zřízeny banky v Amsterdamě (1609), Hamburku (1619), Švédsku (1688), Anglii (1694).

Francouzská banka byla zřízena až po roku 1880 a velická peněžní centra Německa, Itálie a Ruska vznikla daleko později.

Dalším nezbytným zařízením pro rozvoj obchodu jsou bursy na zboží. Bursy jsou vlastně vývojem moderního obchodu a povstaly v čase daleko dřívějším. Vzrůstem těchto burs, jakož i jiných peněžních ústavů, byla dána možnost mít v evidenci veškeré dluhy jak soukromé, tak i státní, jinými slovy bursami byla fixována obchodní jistota.

Podobně jako je možno viděti uvnitř státu shromažďování kapitálu na straně jedné a veliký jeho nedostatek na straně druhé, tak můžeme i jednotlivé státy mezi sebou dělit na státy dlužnické a státy věřitelské. S tohoto hlediska můžeme zařaditi i veškeré státy do některé z následujících 3 skupin:

do první skupiny patří země, které teprve svůj průmysl zařizují a chrání se proti konkurenci cly ochrannými;

do druhé pak skupiny možno zařaditi země, které mají silně rozvinutý obchod vývozní a hledají nutné koloniální expanse;

do třetí skupiny zařadíme ony státy hospodářsky nejsilnější, které doplňují vývoz tovarů i vývozem kapitálu, hlásající tak prakticky výhody mezinárodního obchodu.

Anglie patřila již od dlouhé doby do třetí skupiny těchto států. Německo, které se právě vyšínulo ze stadia druhého, vidělo v Anglii

svého nejúhlavnějšího soupeře. Vývoz kapitálu z Anglie do zemí hospodářsky slabších nesl jí největší zisky, a byly tudíž zájmy Německa v těchto zemích silně omezeny. Nerovný průmyslový rozvoj různých států umožnil a vpravdě též způsobil úplnou exploataci hospodářsky slabších zemí zeměmi kapitálově silnými. Tím se též stalo, že mezinárodní investice kapitálů, které měly vlastně způsobiti mír a shodu národů, staly se vlastně příčinou hospodářské revnivosti mezi státy.

Vývoz kapitálu ze země se v XVIII. a XIX. stol. stále více vzmaňal. Co do investičního rozmachu stála Anglie v čele všech národů. Investovaný kapitál dosáhl krátce před válkou 20 miliard, neboli 23% veškerého národního anglického jmění. Kapitál byl investován jak ve vlastních koloniích, tak i v cizích zemích. Zcela odlišné bylo geografické rozdělení investic Francie a Německa. Jakkoli tyto země měly značnější rozvoj průmyslový, přece nedosáhl jejich zahraniční obchod té výše jako anglický a jejich zahraniční investice nebyly tak veliké. Francie ukládala svůj kapitál do Ruska, Turecka, Rumunska a Mexika. Německo pak do Rakousko-Uherska, Itálie, Rumunska a na Balkán; a oba dva státy, Německo a Francie, měly své pohledávky v Jižní Americe a Africe.

Dominující postavení Londýna jakožto světového střediska mezinárodního obchodu dosáhlo nejvyššího stupně krátce před válkou. Jeho centrální zeměpisná poloha učinila jej nejprůhodnějším skladištěm a obchodním bodem mezi Východem, Evropou a Amerikou. Rozvoj obchodního loďstva Anglie, její skvělé postavení a kabelové spojení, jakož i rozsáhlý pojišťovací systém daly Londýnu obzvláštní výhodu pro obchodní jednání. Velice zdokonalený bankovní systém nabyt v Londýně zvláštní důležitosti tím, že se přizpůsobil požadavkům poskytování krátkodobých úvěrů, kterých bylo při platech tohoto světového obchodu požadováno. Bylo tudíž nejvíce mezinárodních platů pořizováno v Londýně, kde se soustřeďovaly a vyrovnávaly skoro veškeré mezinárodní účty.

Cizí bankovní domy měly v Londýně svá depot, a skoro veškeré směnky světového obchodu se dávaly na Londýn. Těmito směnkami, které byly honorovány všemi anglickými bankami, byli placeni vývozcové jak v Jižní Americe a Indii, tak i v Evropě. Libra šterlinků se stala základní měnou mezinárodního obchodu.

Mr. Lloyd George, bývalý anglický premiér, popisuje v své řeči z roku 1914 význam těchto peněžních operací anglických takto:

„Máme-li ten kousek papíru, tu směnku a prohlédneme-li si ji pozorně, teprve poznáme, co vlastně znamená. Příkladem uvedu jen světový obchod s bavlnou. Po sklizni na plantážích dopraví se bavlna na př. k Mississippi, odtud se plaví do New Orleansu, pak buď do Německa, Anglie nebo kamkoli jinam. Každý jednotlivý pohyb tohoto zboží je reprezentován směnkou, podepsanou zde v Londýně, Manchesteru nebo Liverpoolu. Vidíme, že je to pouhý podpis na kousku papíru, který způsobuje veškeré tyto transakce a uvádí v pohyb armády dělníků a zásoby zboží obrovských cen. Ale nejen to. Koupí-li na př. Amerika hedvábí nebo čaj v Číně, provádí se peněžní realisace tohoto obchodu zde, v Londýně. U nás v Londýně se provádí obchodní transakce poloviny světového obchodu, při čemž je důležitá ta okolnost, že se naše peníze staly vlastně obchodní měnou skoro celého světa.

Část druhá.

finanční nepřipravenost států při vzplanutí světové války.

Jakkoli skoro po celou jednu generaci byly činěny přípravy válce a stále se mluvilo o nastávajícím nebezpečí světového konfliktu, zastihlo vzplanutí světové války svět úplně nepřipraven. Snad jedině Německo bylo jak vojensky, tak i po stránce finanční na válku úplně připraveno.

Již v roce 1911 pokládal císař Vilém marocký konflikt za vhodnou příležitost k válce, byl však od tohoto plánu odvrácen svým ministrem financí, který zdůrazňoval, že Německo není na válku úplně připraveno. Císař, upozorněn takto na slabou stránku své agresivní politiky, nařídil a sám hleděl pečovat o to, aby tento nedostatek byl co nejdříve odstraněn.

Od toho času hledělo Německo, by finančně co možná nejvíce osílilo. Využilo marockého konfliktu k tomu, aby předložilo svému zákonodárnému požadavek o zvýšení úvěru na vyzbrojení armády. Po válce balkánské r. 1913 počalo Německo ještě úsilovněji doplňovat své zásoby válečného materiálu.

K úhradě výdajů na toto zbrojení bylo pomýšleno uzákoniti tzv. „Wehrbeitrag“, zvláštní to daň z příjmů a reálného majetku, kterážto daň se očekával příjem 250,000.000 marek, splatných ve třech letech, a to v letech 1913, 1914 a 1915.

Vývojem svého militarismu považovalo Německo za nutné zřídit sobě pro válku nutné zálohy a tu bylo vždy pamatováno na zlatý válečný poklad. Válečný poklad bylo finanční zařízení čistě pruské, neboť již Bedřich Veliký při šíření pruského panství uznal za vhodné založiti pruský válečný poklad, který byl přidělen ministerstvu financí. Tento poklad byl po válce prusko-francouzské rozpuštěn o válečnou náhradu francouzskou ve výši 30,000.000. Dne 1. července 1913 byly vydány německou říšskou bankou výměnou zlatu dluhopisy, kterými byl zlatý poklad německý doplněn tak, aby dosahoval při vzniku války výše 50 až 60 milionů dolarů ve zlatě, čili značné zásoby stříbra. Kromě tohoto zlatého pokladu měla německá říšská banka při vypuknutí války na hotovosti 330 milionů dolarů.

Na opakující se německé prohlášení, že válka byla podniknena na přání Německa, především Anglii, dává nám jak finanční, tak vojenská nepřipravenost Anglie pádnou odpověď. Dokladem anglické mírové politiky jsou nám ohromné finanční investice, umístěné po celém světě.

Londýn byl středem nejpečlivěji organisovaného mechanismu přepravu a financování světového obchodu. Britské peněžní investice se odhadovaly na 20 miliard dolarů, z nich se vracelo asi $\frac{1}{4}$ miliony na úročí. Zdá se tudíž, že Anglie jakožto největší věřitel Evropy, mohla válkou spíše ztratiti nežli získati.

Taktéž i Francie byla věřitelkou značné části států, obzvláště Itálie, pak nejbližšího východu a Jižní Ameriky. V prvních šesti měsících půjčila Francie veliké částky Řecku, Turecku a Srbsku, a finanční vztahy k ostatním státům byly tak úzké, že jakýkoli válečný konflikt znamenal katastrofu. Dvěma válkami na Balkáně byla Francie finančně nemilosrdně zasažena a bylo tudíž jejím přáním, aby byl zachován v těchto částech Evropy klid. Vlastní finanční síla

tuace Francie na počátku války byla velice kritická. Likvidace výdajů za Maroko, zavedení tříleté presenční služby jako odpověď na válečná opatření Německa, jakož i výdaje na loďstvo, způsobily, že státní hospodářství vykazovalo deficit, na jehož vyrovnání povolil parlament 30. června výpůjčku 180 milionů dolarů. Tato výpůjčka v samý předvečer světové války dokazuje, že Francie neměla útočných úmyslů. Finanční situace Ruska v roce 1914 byla pevná.

Po válce rusko-japonské počal se ruský průmysl ponenáhlu rozvíjetí, obzvláště v produkci oleje a nafty. Tímto rozkvětem průmyslu byl dán i zdravý podklad státním financím. Státní rozpočet ruský vykazoval již po několik let přebytky. Ale nejen to. Státní pokladna ruská v letech 1910—13 splatila na 100 milionů dolarů státních dluhů a nashromáždila zlatou rezervu ve výši 800 milionů dolarů, což byla zajisté největší zásoba zlata, nashromážděná kdy v některém evropském státě. Jinak byla všeobecná situace hospodářská málo příznivá. Zemědělství, hlavní zaměstnání většiny obyvatelstva, činilo malé pokroky. Následkem velikého sucha dopadla sklizeň v roce 1914 velice chudě. Průměrná úroda obilnin v čtyřletí 1910—14 činila 58 milionů q, v roce 1914 klesla pak na 53 miliony q. Banky financovaly producenty, kteří byli při vzniku války postiženi ještě slabou žní. Zadlužení rolnictva a tím i úpadek veškerého hospodářského života hrozil zničení i takového kolosa — jako bylo Rusko.

Rakousko-Uhersko bylo při vzplanutí války ze všech států, vedoucích válku, — vyjma Turecko, — v nejhorší finanční situaci. Ohromné výdaje na zbrojení a příprava na válku způsobily, že státní rozpočet vykazoval pravidelně deficit. Státní úvěr klesal neustále. Ceny stoupaly, bankroty byly stále častější, průmysl trpěl krizí a nezaměstnanost vzrůstala. K vyhlášení války nemohl být zvolen čas méně příznivější. Avšak Rakousko-Uhersko, spoléhajíc na svého silného spojence, myslelo, že si nesmí nechat ujít příležitost, aby pokořilo Srbsko a vytlačilo ruský vliv na Balkáně.

Dne 29. června 1914 byl zavražděn rak.-uh. arcikníže František Ferdinand. Během 2 neděl nastal pokles cen o 10 až 20%. V den odezdání ultimata Srbsku, dne 25. července, nastal další pokles cen zboží ve Vídni, který se jevil současně i v Paříži a v Berlíně. Jak v Německu, tak i ve Francii nastal na bursách na zboží hotový poplach. Po prohlášení Ruska, že bude své zájmy chrániti, nastal na bursách poprask všeobecný.

Poměry se staly na pevnině tak vážnými, že bylo nutno dne 27. července zavřítí bursy ve Vídni, Budapešti, Bruselu a Antverpách. Dne 28. července vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku válku a v týž den byly zavřeny bursy v Madridě a Montrealu, druhého dne pak v Berlíně a Petrohradě. Události se měnily tak rychle, že nebylo možno, by se jim trhy přizpůsobily.

Dne 28. července mobilisovalo Rusko. Dva dni později podalo Německo ultimatum Francii a již druhého dne počalo svůj pochod na Paříž. Dne 4. srpna překročili Němci belgické hranice a tentýž večer vyhlásila Anglie válku Německu. Od počátku bylo jasno, že konflikt nezůstane lokalisován. V Paříži byla nucena kulisa zastaviti veškeré transakce. V pátek ráno, dne 31. července, byla londýnská bursa úředně zavřena a několik hodin později bylo oznámeno, že i newyorská bursa se již neotevře.

Z tohoto přehledu možno jasně posouditi, že rakousko-uherské ultimatum Srbsku bylo bursami správně pochopeno a že vyhlášení

války přes úřední naznačení, že se doufá, že bude spor lokalisován, bylo bursami považováno jako první krok k světovému konfliktu. Tyto události zasáhly Londýn, středisko světového obchodu, daleko účinněji nežli jiná města.

(Příště dále.)

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kapitán Karel Vaněk:

Branná příprava ve Španělsku.

Organisování branné přípravy je ve Španělsku, jako ve všech téměř státech, předmětem vážných úvah a četných návrhů, z nichž jeden z nejzajímavějších uveřejňuje ve vojenském časopise „Memorial de Infanterie“, roč. XIV, čís. 157 major Pedro Lizaur v článku: „Problemas de Organización“. Uvádíme jej tu ve výtahu.

Jsou tři úkoly, které má řešiti španělská armáda: 1. zkrácení presenční služby vojenské, kterou měl provést nový zákon „Ley de reclutamiento“, a to na dvě léta, 2. branná příprava, 3. záložní důstojníci.

Branná příprava, la instrucción militar antes del ingreso en el ejército, praví autor, je teprve předmětem úvah. V některých zahraničních armádách bylo již mnoho po té stránce vykonáno i s pomocí zvláštních spolků a organisací nevojenských, jejichž členy jsou též hojně bývalí důstojníci a poddůstojníci. Ve Španělsku je něco z této myšlenky uskutečněno ve spolku „Tiro nacional“ a „Exploradores de España“, jejichž skrovné prostředky však by nestačily pro podobný úkol. Autor míní, že se životaschopnost branného výcviku projeví jediné v tom, zda přivede pod prapory skutečně velký počet nováčků, předem pro vojenskou službu aspoň částečně připravených, a že by branný výcvik musil býti určitě pod dohledem státu. Další překážkou je, že v provinciích řídky obydlených — na př.: provincie Cuenca a Soria 14, Albacete, Ciudad Real, Guadalajara, Huesca, Teruel 16, Caceres 18 obyvatelů na 1 km! — je nemožno onen výcvik prováděti, protože by docházením do vzdálených kursů vznikly pro mnohé rodiny příliš veliké výdaje. Na druhé straně věří ovšem i autor, že by systém branné výchovy měl přece aspoň pro většinu nováčků — těch, kteří by měli možnost do kursu choditi — výsledek užitečný a přinášel by především i výhodu pro stát i poplatníky, protože by se u značného počtu nováčků mohla zkrátit presenční služba vojenská o další tři měsíce (nejméně), čímž by se umenšily daně (na výstroji, na výživě, na ubytování).

Než se branná výchova ve Španělsku zavede, nutno vyčkati výsledků podobného zařízení, nebo zkoumati taková zařízení v zahraničí.

Po tomto úvodu navrhuje pak autor, aby branná výchova byla organisována takto:

Královským dekretem by bylo utvořeno t. zv. „Sdružení pro vojenský výcvik“ (Asociación de Instrucción Militar), povahou dobrovolné, přece však pod jakýmsi nátlakem ministerstva války; v tomto sdružení by musili býti členy všichni generálové a důstojníci v poměru zálohy, výslužby, dočasné dovolené atd.

Účelem sdružení jest jen organisovati bezplatné školy pro branný výcvik